

Warszawa, 03-02-2025 r.

RZECZNIK PRAW OBYWATELSKICH

Marcin Wiącek

XI.503.1.2023.ACh

Pan

Jan Grabiec

Szef Kancelarii Prezesa Rady Ministrów

ePUAP

Szanowny Panie Ministrze,

ochrona praw osób starszych, których liczba w Polsce sięga 10 mln osób, co stanowi ponad 25 % naszego społeczeństwa¹, należy do kwestii podejmowanych na forum międzynarodowym, także w kontekście potrzeby opracowania nowej konwencji Organizacji Narodów Zjednoczonych o prawach osób starszych. Jednakże, jak wynika z mojej korespondencji z Panią Minister ds. Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, Panią Minister ds. Polityki Senioralnej oraz Ministrem ds. Spraw Zagranicznych², obszar współpracy międzynarodowej w zakresie polityki senioralnej nie został skutecznie przypisany do zadań żadnego z organów administracji rządowej. Rezultatem tej luki jest brak aktywności Polski w debacie międzynarodowej, która może mieć również wpływ sytuację obywateli RP.

¹ Zob. Główny Urząd Statystyczny, Sytuacja Osób Starszych w Polsce w 2023 r., s. 10, <https://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/osoby-starsze/osoby-starsze/sytuacja-osob-starszych-w-polsce-w-2023-roku,2,6.html> [dostęp: 24 stycznia 2025 r.].

² Kopię korespondencji ze wskazanymi organami uprzejmie przekazuję w załączeniu.

Pragnę zauważyć, że obecnie trwają przygotowania do zaplanowanego na marzec br. posiedzenia Rady Praw Człowieka ONZ, podczas którego mogą zapaść kluczowe ustalenia pozwalające na oficjalne włączenie ochrony praw osób starszych w agendę praw człowieka (szerszy kontekst tej debaty przedstawiłem w piśmie do Ministra Spraw Zagranicznych, zob. zał. nr 5). Polska, która nie zasiada obecnie w samej Radzie, może jednak skutecznie oddziaływać na bieżące aktywności podejmowane w ramach prac Rady, jak i wpływać na kierunkowe decyzje w ramach działań dyplomatycznych.

Biorąc pod uwagę rozwój sytuacji w 2024 r., zwróciłem się w pierwszej kolejności do Minister Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z prośbą o poinformowanie, czy oraz jakie działania na forum międzynarodowym podejmuje lub zamierza podjąć rząd w celu ochrony praw osób starszych, w szczególności, czy włączy się w dalsze prace nad ewentualną konwencją ONZ o prawach osób starszych. W odpowiedzi otrzymałem informację³, że od 1 lipca 2024 r. sprawy osób starszych, w tym współpracy międzynarodowej w tym zakresie, należą do właściwości Ministra do spraw Polityki Senioralnej. W związku z tym Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej nie jest w stanie udzielić wyjaśnień dotyczących podejmowanych na forum międzynarodowym działań w celu ochrony praw osób starszych.

Następnie zwróciłem się do Minister ds. Polityki Senioralnej z podobnym zapytaniem. W odpowiedzi⁴ Pani Minister wskazała, że działania w zakresie współpracy z Organizacją Narodów Zjednoczonych nie zostały jej wprost powierzone w rozporządzeniu, określającym mandat działania Ministra ds. Polityki Senioralnej⁵. Pani Minister zaznaczyła w swojej odpowiedzi, że analizuje stanowisko rządu w tej sprawie, ale nie określiła kierunku działania rządu.

³ Pismo dyrektora Departamentu ds. Współpracy Międzynarodowej Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z 21.08.2024 r., znak: DWM.II.73.8.1.2024.JM.

⁴ Pismo Minister ds. Polityki Senioralnej z dnia 7 listopada 2024 r., znak: DS.WMM.416.3.2024.

⁵ Rozporządzenie Prezesa Rady Ministrów z dnia 18 grudnia 2023 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra do spraw Polityki Senioralnej (Dz.U. z 2023 r. poz. 2709).

W celu pozyskania pogłębionej informacji zwróciłem się następnie do Ministra Spraw Zagranicznych, przedstawiając trudność z ustaleniem organu wiodącego w przedmiotowym obszarze oraz prośbę o powiadomienie o podejmowanych działaniach, otrzymanych instrukcjach w 2024 r., a także o priorytetowych działaniach planowanych przez rząd podczas najbliższej sesji Rady Praw Człowieka. W odpowiedzi⁶ Sekretarz Stanu w MSZ zapewnił, że Ministerstwo Spraw Zagranicznych przekazywało do Departamentu Polityki Senioralnej w Kancelarii Prezesa Rady Ministrów, otrzymywane przede wszystkim ze Stałego Przedstawicielstwa RP przy Narodach Zjednoczonych w Nowym Jorku, aktualne informacje nt. stanu dyskusji dotyczącej praw osób starszych oraz zwracało się z prośbą o przekazanie wkładu do stanowiska Polski w odniesieniu do negocjowanych w Nowym Jorku dokumentów. Pomimo tych zapytań, do MSZ nie wpłynęły instrukcje z KPRM, ani stanowiska innych organów administracji rządowej w tym obszarze.

W związku z powyższym pragnę odnotować, że również w rozporządzeniu określającym zakres zadań Ministra ds. Równości nie uwzględniono współpracy międzynarodowej⁷ – podobnie jak w przywoływanym już rozporządzeniu określającym zakres zadań Ministra ds. Polityki Senioralnej.

W związku z powyższym, działając na podstawie art. 16 ust. 1 w zw. z art. 17b pkt 1 ustawy z dnia 15 lipca 1987 r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich (t.j. Dz.U. z 2024 r. poz. 1264, ze zm.), zwracam się do Pana Ministra z uprzejmą prośbą o analizę przedstawionego zagadnienia i rozważenie podjęcia działań mających na celu skuteczne wyznaczenie organu wiodącego w obszarze polityki senioralnej w sprawach toczących się na forum międzynarodowym. Proszę również o poinformowanie o podjętych w tej sprawie decyzjach.

Z poważaniem

Marcin Wiącek

Rzecznik Praw Obywatelskich

⁶ Odpowiedź Ministra Spraw Zagranicznych z dnia 23 stycznia 2024 r. (znak: DSG.736.5.2025/2).

⁷ Rozporządzenie Prezesa Rady Ministrów z dnia 18 grudnia 2023 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra do spraw Równości (Dz.U. z 2023 r. poz. 2719).

/-wydano i podpisano elektronicznie/

Do wiadomości:

- 1) Pani Agnieszka Dziemianowicz-Bąk**
Minister Pracy, Rodziny i Polityki Społecznej
- 2) Pan Maciej Berek**
Minister – Członek Rady Ministrów, Przewodniczący Stałego Komitetu Rady Ministrów
- 3) Pani Katarzyna Kotula**
Minister ds. Równości
- 4) Pani Marzena Okła-Drewnowicz**
Minister ds. Polityki Senioralnej
- 5) Pan Radosław Sikorski**
Minister ds. Spraw Zagranicznych

Załączniki:

- 1) pismo Rzecznika Praw Obywatelskich do Minister Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z 31 lipca 2024 r. (znak: XI.503.1.2023.ACh);
- 2) odpowiedź Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z 21 sierpnia 2024 r. (znak: DWM.II.73.8.1.2024.JM);
- 3) pismo Rzecznika Praw Obywatelskich do Minister do spraw Polityki Senioralnej z dnia 27 września 2024 r. (znak: XI.503.1.2023.ACh);
- 4) odpowiedź Minister ds. Polityki Senioralnej z dnia 7 listopada 2024 r. (znak: DS.WMM.416.3.2024);
- 5) pismo Rzecznika Praw Obywatelskich do Ministra Spraw Zagranicznych z dnia 23 grudnia 2024 r. (znak: XI.503.1.2023.ACh);
- 6) odpowiedź Ministra Spraw Zagranicznych z dnia 23 stycznia 2024 r. (znak: DSG.736.5.2025/2).